

Skupinska reja svinj po prasitvi v ekološki prašičereji

Tudi v ekološki prašičereji se srečujemo z vprašanjem, kako živalim zagotoviti primerno rejo. Pri tem je posebej občutljivo vprašanje skupinske reje po prasitvi.

Sistem je bil razvit z namenom živalim omogočiti take pogoje, ki bodo v največji meri posnemali pogoje v naravi. Poleg tega imajo taki načini reje tudi svoje prednosti v ekonomskem smislu. Raziskave so pokazale, da z manjšo potrebo po porodnih boksih in omejenim časom zasedbe le-teh v znatni meri zmanjšamo investicijske in obratovalne stroške. Svinje s pujski so lahko do odstavitve uhlevljene posamično ali skupinsko. Pri skupinskem načinu jih lahko selimo ali pa ne.

POSAMIČNA UHLEVITEV

Pri posamični uhlevitvi svinj s pujski le-te prasijo vsaka v svojem porodnem boksu in v boksu s pujski tudi ostanejo. Prednosti takega načina so v tem, da gre za že uveljavljeno prakso, da preselitve niso potrebne in da sta omogočena dobra kontrola in pregled. Kot slabosti pa avtorji omenjajo pomanjkanje stika med pujski različnih mater, majhen življenjski prostor na žival, relativno dolgo osamitev živali od skupine in težja uporaba sistema v starejših objektih.

SKUPINSKA UHLEVITEV

Pri skupinskih prasitvah pujskom prva dva tedna onemogočimo, da zapustijo porodni boks, nato ovire odstranimo. Tak način reje značilno zmanjšuje stres pri svinjah, preselitve niso potrebne, je živalim prijazen in se da zelo dobro inte-

grirati v starejše objekte za rejo prašičev. Slabosti so v tem, da zahteva sinhronizacijo prasitev, visok zdravstveni status živali in otežuje nadzor oziroma kontrolo prasitev.

Pri drugi različici skupinske reje svinj s pujski so svinje s pujski do 3. tedna po prasitvi v posamičnih porodnih boksih, nato jih preselimo v skupinski boks. Ta sistem je živalim prijazen, omogoča nižje stroške gradnje in vzdrževanja, dobro se vključuje v starejše objekte in omogoča prihranek pri času za nadzor živali. Slabosti so zaradi nemira, ki nastane po preselitvi, tveganja prenosa bolezni med živalmi in večje potrebe po čiščenju hlevskih površin.

Podobne skupinske sisteme uhlevitve svinj s pujski najde-

mo tudi v konvencionalni reji prašičev. Izkušnje rejcev pa so različne. Dejstvo je, da z upoštevanjem določenih pravil glede skupinske reje v znatni meri zmanjšamo tveganja. Prav tako moramo vedeti, da so prav takšni sistemi s strani porabnikov ekološkega mesa dobro sprejeti, ker v največji meri omogočajo naravno obnašanje svinj in pujskov v času pred prasitvijo in po prasitvi.

Pri skupinski reji svinj s pujski je treba upoštevati določena pravila. Prvo pravilo je, da starostna razlika med pujski tistih gnezd, ki jih združujemo, ni večja od 6 dni, sicer se sesni red podre in starejši pujski zavzamejo tiste seske in matere, ki dajejo več mleka. Poleg razlik v starosti je pomembna tudi mi-

nimalna starost pujskov. Od tod priporočilo, da naj bo minimalna starost pujskov vsaj 10 dni. V tem času se običajno vzpostavi sesni red.

V nobenem primeru ne smemo združevati živali, ki so boljne, v skupino kasneje ne smemo več dodajati svinj. S stališča doseganja homogenih skupin je priporočljivo, da se poslužujemo 3-tedenskega ritma. Podobne načine sinhronega odstavljanja uporabljamo v konvencionalni reji prašičev že dlje časa. Vključevanje mladic v čredo poteka na način, da jih uvažamo v skupinah. Običajno taka skupina mladic kasneje predstavlja skupino ob prasitvi.

Priporočljivo, je da se živali, ki bodo skupaj po prasitvi, spoznajo že prej, sicer prihaja

Izpust za živali je pri ekološki reji samoumeven.

do nemira, včasih tudi poškodb v skupini zaradi vzpostavljanja hierarhije. Vse svinje ne prenašajo skupinskega življenja, večje skupine praviloma lažje integramo v skupine, vendar je priporočljivo, da velikost skupine ne presega 8 svinj. Stimulacijo estrusa v ekološki reji izvajamo po naravni poti, to pomeni, da se poslužujemo selitev živali, intenzivnosti osvetlitve, prisotnosti merjasca, režima krmjenja itd.

Vsi ukrepi pri združevanju svinj pa ne bodo zalegli, če ne bomo poskrbeli za pristen odnos do živali. Če smo prijazni do njih, prasijo več pujskov, so mirnejše, pujski boljše priraščajo itd. V nasprotnem se srečujemo z nemirnostjo živali, slabšo vodljivostjo, poznejšo spolno zrelostjo. Živali so pod stresom in nimajo izražene materinskega nagona.

RAVNANJE Z ŽIVALMI PRED PRASITVIJO IN PO NJEJ

Najobčutljivejše obdobje v življenju svinje je teden pred pričakovano prasiatvijo in odstavitvijo pujskov. Zato so priporočila v tem obdobju naslednja:

- **Teden pred prasiatvijo (priprava na prasiatvijo):**

Tri do pet dni pred pričakovano prasiatvijo očiščene svinje preselimo v posamične, temeljito očiščene porodne bokse, en dan pred prasiatvijo zmanjšamo količino krme, krma naj bo lahko prebavljiva, zagotovimo dovolj nastilja in poskrbimo za primerno ogreto gnezdo za pujske.

- **Prasiatvijo (prisotnost pri prasiatvi):**

Pomagamo pri prasiatvi, če je potrebno, interval med dvema pujskoma tekom prasiatve je lahko tudi 2 uri, zato v žival ne segamo po nepotrebnem. Pujske osušimo in jih položimo

Priporočljivo je, da se živali, ki bodo skupaj po prasiatvi, spoznajo že prej, sicer prihaja do nemira, včasih tudi poškodb v skupini zaradi vzpostavljanja hierarhije.

na vime svinje.

- **Pujski, stari 0 do 10 dni:**
Ferumizacija, kastracija, kontrola telesne temperature svinje in apetita.

- **Pujski, stari 10 do 14 dni:**
Preselitev pujskov iz individualnega boksa v skupinskega. Priporočajo, da najprej preselimo svinje in šele nato pujske.

- **Pujski, starejši od 40 dni:**
Priprava na odstavitvev.

V zadnjih mesecih in tednih, ko skupaj s prašičerjci preurejamo hleve za prašiče, smo marsikdaj v dvomih. Nema lokrat bi bilo hleve enostavneje in ceneje preurediti po smernicah za ekološko kmetijstvo kot pa skladno s Pravilnikom o zaščiti rejnih živali. Odločitev je seveda na strani rejcev. Velikostna struktura prašičerjskih kmetij v Sloveniji je pestra. Od tod tudi specifičnost pristopa na kmetijah. Žal v Sloveniji še nimamo organizirane proizvodnje ekoloških prašičev, zato smo si primorani izku-

šnje s področja ekološke reje prašičev nabirati pri naših sosedih.

Za dodatne informacije se obrnite na koordinatorje za ekološko kmetijstvo ali sveto-

valce specialiste za prašičerjo na vašem kmetijsko-gozdarškem zavodu.

» SAŠO SEVER

KGZS – Zavod Murska Sobota

Vabilo na sejem
Konjeniški klub Komenda in Občina Komenda vas vabita na ogled spomladanskega kmetijsko-obrtnega sejma v Komendi, ki bo potekal od 22. do 24. marca 2013.

Tudi letos bodo na ogled vsi najnovejši kmetijski stroji, hlevska oprema, gradbena mehanizacija, poudarek bo na ogrevalni tehniki na biomaso. Seveda ne bo manjkala niti ponudba turističnih kmetij in različnih obrtnih dejavnosti.

Vstopnine ni.

V okviru sejmskih prireditev vas v petek, 22. marca, ob 10. uri vabimo na delavnico na temo alternativnih poljščin in krompirja v kolobarju, ki bo v dvorani Konjeniškega kluba Komenda.